

Krizový plán pro prevenci vzniku problémových situací týkajících se žáka s PAS

Jméno a příjmení žáka:

Datum narození:

Místo trvalého pobytu:

Kontaktní údaje na rodiče:

Název a adresa školy/školského zařízení:

Třída:

Ošetřující lékař/odborný lékař:

Pedagogický pracovník školského poradenského zařízení spolupracující na vytváření „Krizového plánu“:

Třídní učitel:

Asistent pedagoga:

Ostatní vyučující žáka:

Osoby zajišťující specializované činnosti ve škole/školském zařízení (např. fyzioterapeut, speciální pedagog, psycholog, výchovný poradce, atd.):

Aktuální zdravotní stav žáka:

Ze speciálně pedagogického vyšetření vyplývá, že (opsáno z Doporučení ŠPZ)

Popis obtíží žáka:

při narušení jeho osobní zóny nebo při neúspěchu může dojít k akutnímu afektivnímu stavu, výbuchu zloby, k agresii

Doporučený postup prevence vzniku problémových situací

- řídit se „Desaterem komunikace se žákem s PAS ve škole“
- nenarušovat osobní zónu
- tolerovat krátkodobou ztrátu koncentrace při výuce
- povolit opuštění učebny, např. z důvodu návštěvy toalety
- předem oznámit změny ve výuce, suplování, změnu třídy
- v případě, že ve třídě není AP, určit ve třídě žáka, který se bude při přesunech o žáka starat
- vyučující nosí do hodin mobilní telefon s sebou

Doporučený postup v případě, kdy došlo k afektu a je třeba zajisti bezpečí ostatním žákům:

PLÁN A – ODVEDENÍ ŽÁKA S PAS:

- zajistit odchod žáka do klidného a bezpečného prostředí, např. do kabinetu výchovného poradce
- přivolat pomoc dalšího dospělého (prostřednictvím mobilního telefonu, s pomocí žáků)
- odstranit z žákova dosahu nebezpečné předměty (např. židle, nůžky)
- hovořit na žáka klidným hlasem, verbálně jej uklidnit
- v případě, že reaguje negativně, nekomunikovat s ním
- pokud na uklidňování reaguje, snažit se, aby se posadil např. na židli, na zem a pokračovat v jeho zklidňování;
- vyčkat momentu uklidnění, následně uplatňovat prvky motivace ke znovunavrácení do učebního procesu
- pokud afekt stále trvá, udržovat bezpečný odstup, hlídat, aby si neublížil, zajistit prostor (např. u oken), verbálně uklidňovat a čekat na pomoc dalšího dospělého;
- ohledně vzniklé situace kontaktovat nejprve matku, v případě její nedostupnosti otce
- v případě nedostupnosti zákonných zástupců přivolat Zdravotnickou záchrannou službu

PLÁN B – ODVEDENÍ TŘÍDY:

- v případě, že chování žáka je natolik ohrožující, že není možné jeho převedení do jiného prostoru školy, vyučující zajistí spolupráci s pedagogickými pracovníky školy a zajistí bezpečné přesunutí žáků do náhradních prostor (Klubovna),
- hovořit klidným hlasem, snažit se, aby se posadil např. na židli, na zem a pokračovat v jeho zklidňování;
- pokud se zklidnění nedaří, je třeba informovat matku/otce,
- v případě nedostupnosti zákonných zástupců přivolat Zdravotnickou záchrannou službu

PLÁN C – SCÉNÁŘ MIMOŠKOLNÍCH AKCÍ:

- pokud se žák účastní mimoškolní akce (např. divadelní představení; výstavy; besedy; návštěva knihovny; školní výlety; exkurze), musí být o času konání, průběhu a náplni včas informován samotný žák i jeho zákonný zástupce.
- mimoškolní akce se žák účastní po vzájemné domluvě třídního učitele a zákonného zástupce, s přihlédnutím ke specifickým projevům v chování a charakteru akce;
- po dobu mimoškolní akce se pedagogický pracovník věnuje zejména zabezpečení bezpečí žáka i ostatních žáků, snaží se předcházet krizovým situacím;
- v případě krizové situace realizuje pedagogický pracovník krizový scénář dle pravidel popsaných v plánu A: snaží se zajistit bezpečí ostatním žákům, žáka se snaží verbálně uklidňovat, přimět ho, aby se posadil, fyzicky blokuje cestu k nebezpečným místům
- je třeba zajistit, aby se do řešení situace nezapojovali kolemjdoucí a ostatní neznámé/nepoučené osoby;
- čekat, až afekt zeslábně, informovat o situaci školu a zákonné zástupce žáka, dohodnout se na dalších krocích;
- v případě, že je situace i nadále vážná, kontaktovat Zdravotnickou záchrannou službu.

Každá krizová situace bude následně zaznamenána – viz příloha č. 2.

Podpisy informovaných osob, které jsou v kontaktu se Žákem během jeho pobytu ve škole:

Podpis Žáka: _____

Podpis kontaktní osoby: _____

Desatero komunikace se Žákem s PAS ve škole

1. Zohlednit zkušenosti zákonného zástupce a nejbližšího okolí Žáka s PAS – pro nastavení přístupu a komunikace se Žákem v průběhu jeho vzdělávání je velmi důležité vycházet ze zkušeností jedinců z nejbližšího okolí Žáka (např. zákonných zástupců Žáka, rodinných příslušníků).
2. Respektovat specifika v navazování a udržení očního kontaktu – u Žáků s PAS může být oční kontakt vyhýbavý či ulpívavý, pro některé Žáky s PAS je důležitější obsah sdělení než udržování očního kontaktu. Žáka s PAS může rozrušit i vzdálený oční kontakt – při současném hovoru pedagoga s jinou osobou.
3. Dodržovat osobní zónu jedince – pro některé Žáky s PAS je obtížné zachovat během konverzace přiměřenou vzdálenost od komunikačního partnera. Žáci s PAS často nejsou schopni vyhodnotit, nakolik vstupují do jeho osobní zóny (lze využít vizualizace např. pomocí položeného archu papíru na podlaze – „podsedák“ při sezení na koberci). Dodržování osobní zóny by mělo být oboustranné. V případě potřeby je možné Žáka s PAS navést k udržení osobní zóny. U sensoricky citlivých jedinců je potřeba přihlídnout k jejich specifikům (např. doteky; intenzita hlasu).
4. Vztít v úvahu případné zvláštnosti v řeči – např. zvýšené či snížené tempo řeči, hlasitost, zvláštní vyjadřování, specifika v intonaci, echolálie, verbalizace. U některých Žáků expresivní řeč zcela chybí nebo ji funkčně nevyužívají.
5. Neodsuzovat způsob komunikace upřednostňovaný Žákem a nestandardní projevy chování – např. motorický neklid; nepřiměřená gestikulace; grimasování; nezdrovilost (např. nepozdraví; nepoděkuje); nevhodné komentování určitých skutečností; používání vulgarismů. Nastavte Žákovi s PAS jasné hranice a vysvětlete, proč a v jakých situacích je určité chování akceptováno, či nikoliv. Nevhodné chování Žáka s PAS klidným hlasem, gestem odmítněte.
6. Mluvit přiměřeně hlasitě, konkrétně, jednoznačně, stručně, zachovávat klidný tón – pro Žáka s PAS je důležité vědět CO, JAK, KDE, KDY, KDO a PROČ. Problematické může být používání ironie, dvojsmyslů či jazykových hříček v komunikaci. Mnozí Žáci s PAS jim nerozumí nebo je chápou doslovně, což vede k neočekávaným reakcím. Neměli bychom také dávat najevo překvapení z odlišného způsobu myšlení.
7. Podle potřeby usměrňovat průběh konverzace – seznámit Žáka s průběhem konverzace, vysvětlit mu, co je jejím hlavním tématem. Žáci s PAS mají tendenci odbíhat od tématu hovoru ke svým oblíbeným tématům, ulpívat na detailech. Pokud má Žák s PAS nutkavou potřebu nadále hovořit, je třeba vymezit čas pro jeho sdělení, poté se vrátit zpět k původnímu tématu.
8. Zeptat se, pokud nerozumíte obsahu sděleného – taktně se Žáka s PAS doptejte, pokud nevíte, co chtěl sdělit. Nehovořte o Žákovi s PAS před ním, ale obraťte se přímo na něj.
9. V případě obtíží s porozuměním využívat vizuální podporu – u některých Žáků s PAS se setkáváme s významnými problémy v porozumění řeči. V takovém případě je dobré využívat vizuální podporu, např. obrázky, grafy, symboly, piktogramy, sociální příběh, časový plán.
10. Shrnutí a adresnost sdělovaného obsahu, zdůraznění důležitých bodů – někteří Žáci s PAS obtížně rozlišují podstatné informace od nepodstatných. Příliš mnoho informací je může zahltnout a nemusí vést k pochopení. Při nepochopení frontálních instrukcí je u některých Žáků potřeba sdělení směřovat konkrétně k jejich osobě a ověřit si, zda Žák správně porozuměl sdělení.

